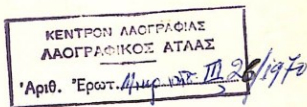

26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

14-23/10/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... Στυλίοι
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας... Ἰκαρίας,
Νομοῦ..... Σάμου.
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Μιχαὴλ
Μαραδοκαμήνης... ἐπάγγελμα... διδάσκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Στυλίων Ἰκαρίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 8 ἔτη.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Σταῦρος Σταυρινίδης
πατρὸς... Κων/στίνου
ἡλικία... 64... γραμματικαὶ γνώσεις... Δὲ Δημοτικοῦ σχολείου
..... τόπος καταγωγῆς... Στυλίων Ἰκαρίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Ὅρειναι περιοχαὶ Ὀρέας καὶ
μάτω μέχρι μέχρις θαλάσσης καὶ εὐχλίου.
- Ἐπῆρχον αὐτὰ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστή-
ματα ; Ἐνηλλάσσοντο κατ' ἔτος.
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. α) εἰς
χωρικοὺς καὶ εἰς τὴν Κοινότητα.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ἡ περιουσία τοῦ πατρὸς διαμερίζεται ὑπὸ
τῶν τέκνων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. οἱ κάτοικοι ἀσχολεῖνται .....

συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. ἀσχολεῖνται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

δὲν ὑπάρχον τιμολόγια εἰς τὴν νῦν, εἰς
δὲ τὰ μοναστηριακά εἰργάζοντο οἱ καλόγεροι .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) .....

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των, (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγῆτον ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

ἐλαμβάνοντο εἰς τὰ ἴδια των
κτίματα .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήχαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. αἱ νέοι ἐπηχαιναν εἰς ὑπερτερεῖας .....

καὶ παραπάνω εἰς ἀμύνην καὶ εὐχρησίων .....

β) Ἐπήχαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .....

ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Ἐπηχαιναν ἐποχικῶς εἰς
δουρεῖς καὶ καρθευσιάρηδες εἰς τὴν Ἑλλάδα (Κίμα)
Ἀσία).

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μέ κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

Με ζωϊκὴν κόπρον βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων Σπίρη
ὅμως ἡ κόπρος δὲν ἔπρεπε νὰ μαζιέται τὸ 1904
μετεμερον ἀπὸ τοιαύτων ἀπὸ πᾶν ἄνθρωπο
(Μικρὴν Ἀσίαν). ὅτε ἔπρεπε καὶ ἡ φυλάξις εἰς
τὴν νύκτα.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας;... Ἀπὸ τὸ 1925 - 1930

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... τὸ σιδηροῦν ἄροτρον
ἀπὸ τὸ 1950 καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τὸ 1963.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ;... ὅπως σιδηροῦν ἄροτρον δι' ἐξωτερ.

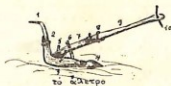
Χρησιμοποιεῖται γενικὰ διὰ τὸ ὄργωμα κατ' ἀρχὰς
ἐγένετο προμήθεια ἀπὸ τὴν Πιλαπόνησον καὶ Χίον.
ἔπειτα κατασκευάσθη εἰς ἐξωτερὸν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄρότρου μέ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

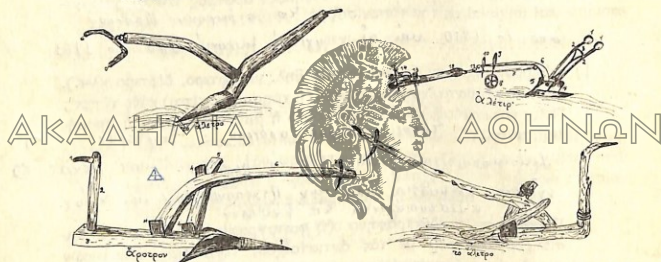
3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)..... 1963

3) Μηχανὴ θερισμοῦ..... Δὲν ὑπάρχει

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... Δέν... ὑπάρχει.
- 5) Μηχανή ἀλωνισμού ..... Δέν... ὑπάρχει.
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ, κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον... Ἦν... ἀριστοτέλης... κατασκευάζων... ὑπὸ τῶν γεωργῶν... ἤτοι... ἀροστῆ... κατασκευῶν... οἱ... δουλοῦνται... ἐν τῇ... τοῦ χωριοῦ.....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ὑνὶ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ὑποκαθίσταται
μιαῖς μορφῆς ὡς τὸ ὕνι αἰ. Π. 1 ὕνι τοῦ
παρεκτός ἐρωτηματολογίου.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; α) ἔξ. ξύλου
ἀρθρωτῶν. παραλληλοπλευρῶν β) ἔξ. σιδήρου κύλινδρος

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; γ) ἔξ. ξύλου δ) ἔξ. σιδήρου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

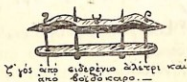
σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφαῖ

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. . . . Βόες . . . . .

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; . . . Δύο . . . Ἰῶα . . . . .

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 . . . εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός . . . . .

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ πάλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. . . . .

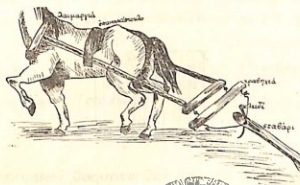
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). . . Λούρα . . ξύ . . σχοινοῦ . . . . .

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; . . . 1950 . . . . .

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; . . . Με . . .
 . . . λειτουργία . . . . .

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.

1) τῶν λαβησχηλῶν
2) μέσα ἢ σὰν 3) πίσω ζώου ἢ λουρία
καὶ σχοινιά

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄρου ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνθήκαι εἰς τὸν τόπον σας. ἄνδρας ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀρου

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Βάζουν τὸν μυχόν, καὶ δένουν τοὺς βελάς. Περνοῦν τὰ λουρία πάνω ἀπὸ τὸν κατεστῆ καὶ πηρνίζαν τὸ σταθάρ.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὡς ἀνωτέρω.

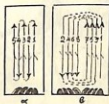
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή, καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
α) Μ.ε. σχοινιά όταν τὰ βῆμα δὲν ἔχουν συνδέσει.
β) Μόνα τους χωρὶς σχοινιά όταν εἶναι γυμνασμένοι.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὀργῶμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὀργώνονται κατ' εὐθείαν, διότι τὰ χωράφια εἶναι
εὐενοπέδουλα (ἀνάβη - κάτωβη)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὀργῶμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, γτάμιες, στασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

Ὅταν τὰ χωράφια εἶναι εὐενο τὰ
ἐπὶ τὴν χωρὶς σπορὴς ὅταν εἶναι κάμνα
κάνοις, σποριές, περιγραφοί, λευκοκίτρι, εἰς τὰ πρέσβη

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; Μὲ
ζαχαριῆς.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον;

ὅπου δὲν πηρναί το ἀλετρι
οἱ τὰ σκαπάνη καὶ παραχάκαλα (φικροπέδουλα)

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Πλαγίως καὶ ὅπου
ἐπὶ τὴν βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ... εἰς ὅλα καὶ ὀργώματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

1) Νυσάειμα ... μὰτὰ τὸν Ὀκτωβρίον (Νυσαιῶν)
2) γύρισμα (ἐπιστά) τὸν Νοέμβριον (ἐπιστάτων).

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

1) Νυσάειμα
2) γύρισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Χρόνος καὶ τὸν χρόνο

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ... τὸ φυλακίον.

(δίσκος κασικιού) ὁ σπουραγμὴ ἀνακριμνῶτο
ἐπὶ λαμόν του μὲ τὰ ποδαρικά

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

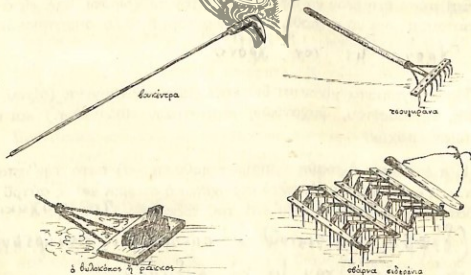
Ἐὰ χωμάτι εἶναι ἐλαφρὰ μὲν, τὸ
ῥάβδι δὲν στουλήν. Δὲν ὑπάρχει
ἔργασιον καθαρισμοῦ

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ, (σβάρνισμα, διβόλισμα); 1) Μ.ε. σβάρν. μὲ 2) Μ.ε. ἔσκαψι.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σβάρνα εἶναι ὡς ἑξῆς, ὡς τὸ κατωτέρω
σχεδιάσμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

α) Δικέλι β) Ζιζακα γ) Τσαπα δ) Τσαπί
(Μαφί Τσαπα)

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὀργωμαὶ καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
Ὅταν τὰ βῶα εἶναι, γυμνασμένα δὲν χρειάζεται
μανίς. Ὅταν εἶναι ἀγυμνασμένα τὰ ὄβρυχα ὡς καὶ τὰ εὐκοινία.
- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο, ἢ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.
τὴν μὲν κροφίαν, τὴν μὲν κροφίαν καὶ τὴν ἀλάν
κροφίαν, τὴν μὲν κροφίαν, τὴν μὲν κροφίαν, τὴν μὲν κροφίαν.
- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.
οἱ εὐλαίωνες.
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια, ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.
ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια.

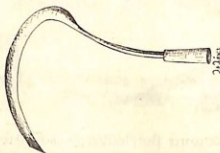
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μὲ δρεπάνι
ὀδοντωτὸ

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε; ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ΔΣΝ
ὑπάρχον ἄλλα μέσα θερισμοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). —

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
ὀδοντωτή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
Ἀπὸ ξύλου

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *ὁ ἀγροεργάτης* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *παλαιότερον καὶ τώρα ἱερίζοντο καὶ ἀχαϊρίζοντα δημητριακά* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *ὑψεῖται (ὡς ἔφασι τὰ δρεπάνια)* .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ραβή* .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεiriές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα* .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεiriές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χεiriός) χωριστά ; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τοποθετεῖται ἑκάστη χεiriς χωριστὰ εἰς στοιβάς μετὰ νεύματα καὶ ἀντικατὰ (διασταυρῶνται) μικρὰ καὶ γίνονται μὴ μονοχρεάδα (μὴ σὺν καὶ ἀναποδοκρεάδα)* .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... Μονοκρήδα (δυνατὴ μίση γὰρ παροχὴ τῆς)

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; θερίζουν ἄνδρες
καὶ γυναῖκες. Δὲν ἔρχονται ἀπὸ ἄλλου τόπου.

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας διόματολογίαν). Ἀμείβοντο μετ'
ἡμερομίσθιον μετὰ φαγητοῦ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; εἰς τοὺς
ὀλὸ τοὺς ἀνωτέρω.

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ... ^{ἔδι-}
ἔδοτο προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν. Ἐθερίσθη δὲ τὰ
κατὰ τὴν .....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....
Ὀχι .....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον .....

Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον εἶδος. .....

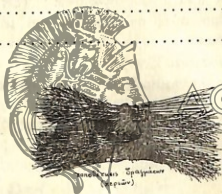
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....
Ἐπὶ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἀμέσως μετὰ τὸν
θερισμὸν. .....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἀπὸ τὸν ἴδιον
τὸν θεισὶν. Οἱ στάχους ἐδίνοντο μὲ σπάρτα
κατὰ τὸ δέσιμον δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο
ἐργαλεῖον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θειρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια μεταφέροντο ἀπὸ τοὺς
ἀγῶνις.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ἀπό τὸν
Ἰαννουάριον μέχρι τὸν Ἀπρίλιον*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον, αὐτὸν ἢ
φωτογραφίαν. *ἢ ἐξαγωγή γίνεται καὶ γίνεται
μὲ τὸ δίκειλον*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργεια του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

*Καὶ ἡμεῖς ἐρεφοντο καὶ με ξηρὸ χόρτο (Ἀγρίοχορτα
καὶ συρόχορτα). Ἐκοπόντο τὰ κομὰ με
δρέπανον ἐξυμνόντο καὶ ἦν συνήθεια ὀπιδευκύνετο.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *τὸν Μάιον με δρέπανον*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ..... ἔχοντο δαμάτια καὶ ἐς τὸ
 εἰσενεὶ τῇ μυθολογίᾳ τοῦ σταύλου.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεταφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δαμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν; ὕπῤῥαρχι καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Θεμωνιά. Τὰ δαμάτια ἐτοποθετοῦντο
 καὶ ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐξω

- 3) Ὑπῤῥαρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ὑπῤῥαρχεν ἀνέκαθεν ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἐξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Εἰς κινὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσι-
ς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Εἰς μίαν*
οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας. Πόσει ὅταν
τελειωνε ὁ ἕνας ἀρχιεὶς ὁ ἄλλος

6) Ἀπὸ πότε ἀρχεταὶ τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ὑπὸ τὸν*
Ἰουλίον μέχρι τὸν Ὀκτώβριον

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Πετράλωνοι ὑψύκων*
καὶ ὀλίγοι μὲ δάπεδον ἐκ χώματος. Γύρω-γύρω
ἐπὶ ἀλὼνι ὑψύκων ἐκιστοχάσεις πλάκες γιὰ νὰ
μαζατωθῇ μὲσα τὸ ἄκρο

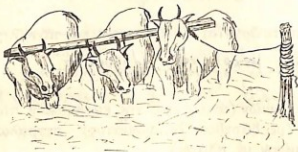
8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) *Εἰς τὰ γύρω τοιχώματα ἐγίνετο*
βησιλίστις διὰ κόπρου βοῶν.

9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ὀχι*

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Δὲν ὑπάρχει στυλὸς ἐπὶ μέσον τοῦ ἄλωνιου.
Ἐρριπτοῦντο τὰ δριμάτια μὴ ἀνωροποιεῖται δὲ
ἄλωνισμός.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

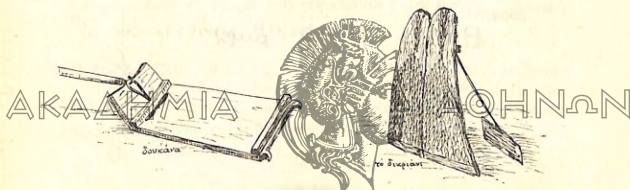
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀνωροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νίου ξύλινος στυλός, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενός στήχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίασμά, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἡ ἀνωροποιεῖσις τῶν σταχύων γίνεται διὰ
τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ βοῶν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιου. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....^{Οἱ}
 .....^{βοῦες} ἐξέρχοντο διὰ τοῦ ζυγοῦ ἐξ ἐμβαλες οὕτως
 .....^{οὗ} ἐπὶ τοῦ ὀρχυῖος

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνιςμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικρίανι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

.....^{Δεν} χρησιμοποιεῖται ^{μηχανικὸν} ἄλωνιστικὸν
 .....^{μέσον} οἱ ἄλωνισμοὶ ὅλων τῶν δημητριακῶν
 .....^{γίνονται} διὰ τῶν καταπατασῶν τῶν σταχύων
 .....^{ὑπὸ} τῶν βοῶν.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀπὸ τὰς 10 π.μ. μέχρι τὰς 3.μ.μ.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Θρίνακι με τρεῖς ἄκρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

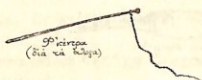
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; ...

Ἀντιστάωνον γεύς σταχυῶς

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἐχρυσικοποιεῖτο ράβδος κυμαῖς ἐνὸς ἡμέρου
ἔρχετο σπάκα 1 μέτρο

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ἔρχετο εἰς ἀλωνα ἀπὸ στάχυες μὲ ἀρχίζε ὁ ἀλωνιστής. Πολλὰς φορές κρατοῦσα μὲ τρεῖς ἡμέρας

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
τὸ ἀλωνεῖν εἶναι ἀφανίζοντα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσομπανηδές, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἐγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν
Οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Ὅταν ἦσαν ὀλίγοι τὸ κοπανίσαν

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;
Ὁ κόπανος κατασκευάζετο ἀπὸ ἐκκενρῶ ξύλου (Αρὺς - πουρνάει) Μῆκος 1 μέτρο καὶ πᾶχος 10 πόδων εἰς ἐκείνη πρὸς ὅλην

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). Τὸ κοπάνισμα πρὶς φακὰς...
καὶ ρεβιθῶν ἐγένετο ἐπὶ αὐλῶν.

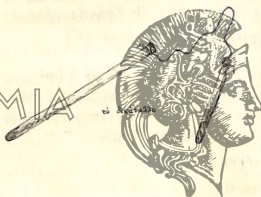

κοπανοὶ στρογγυλοὶ

ξύλο κοπανιστὸν διὰ τὸ κοπάνισμα
μαζοῦ σιτοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ Ἀκαδημαῖον

ΔΟΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....
Μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν καὶ συγγενικῶν.

- 21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
‘Εγένετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Τὸ κοπάνισμα ἀπὸ βλαβερὸν μόνον εἰς τὸν
χωρισμὸν τοῦ καρποῦ .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Οχι .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρωμηθέυθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

ἀλωνιστικῆς μηχανῆς .....

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχῶς : δικιρχιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ...

Τὸ λειῶμα σωρεῖται μὲ τὸ
Θρινάκι καὶ τὸ φκιάρι. Τὸ θρινάκι ἔχει τρεῖς

ἄκρα .....

Θρινάκι .....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρὸς ἔχει σχῆμα τροχούλου. Πολλοὶ
ἔκαναν σταυρὸν ἐπὶ τὸν σωρὸν τὸν (σταυρωτὸν).

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Πρῶτα ἢ τῆ χειρὶ
καὶ ἢ τῷ δεινῷ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
Ποιοῦνται κοντύλια διὰ κονδυλίου καὶ
γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τοῦ αὐτοῦ ποδῶν
τῶν ζῶων.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

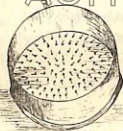
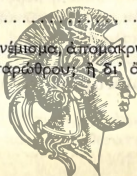
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σάρωθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

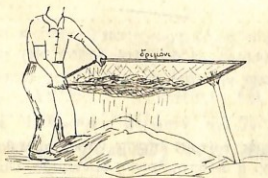
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο· παλιό· δερμάτινο

κόμπος ἢ ἀριλόγος

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ὁ ἀποχωρισμὸς γίνεται μετὰ δριμύτι, κόκκον

μετὰ πάτωμα σιδηρῶν καὶ πλῆρ᾽ ὕδατος ἀπὸ ξύλου

ἢ δριμύτι

δριμόνι

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν καὶ
ἀκαδημία σταυρώσεως

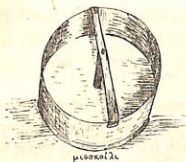
ἀθήνη

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

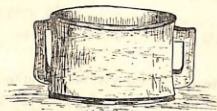
γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)· 2ο μέτρον
ἐγένετο μὲ τὸ πινάκι· εἶναι δὲ νενυμειωμένος χωρὺς
18. μέτρον

μισοκαίλι

κοτύλιος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

(ἐντός τοῦ οἴκου, εἰς οἰκίαν ἢ τὰς ἀμπόρας)
ἐντός τοῦ οἴκου, εἰς οἰκίαν ἢ τὰς ἀμπόρας
ἐντός τοῦ οἴκου, εἰς οἰκίαν ἢ τὰς ἀμπόρας

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; .....

Τὸ ἔκχυρον ἀποδευκὺς ἐπὶ τὴν ἐκείνου

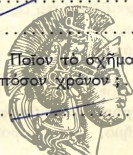
- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἐκλῶνισμα

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἡ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

α) 23 Ἰουνίου

β) Κάψιμο τοῦ Ἰούδα κατὰ τὸ Πάσχα.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Τὸ ἑσπέρας τῆς 23^{ης} Ἰουνίου γαστροῦ

ἔτους. Εἰς τὰς γειτονίας (τοῦ
ἱεροῦ Ἰωάννου τοῦ Φανιστοῦ.)

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
Φανός

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ....
Τὰ παῖδια

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....
Τὰ παῖδια. Μυτοὶ τοῦ κάνουν τὸν φανόν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
ἀντιπεριτρέφοντο διὰ φωτῶν. ἔλασαν τὸν
Καίσινα καὶ ἔλασαν διάφορα τετραετοκα.
ἔν συνεχεῖ ἀνάσαν τὸν φανόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς καθὲ τόπον διὰ καθὲ πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχάρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
ἔλασαν περὶ τὴν πυράν

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

τὰ στεφάνια τῆς πρωτομαγιάς

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα, ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

ἐναίτη ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ εἰκόμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Στυλίου - Ήμερας Νομού Αιωνίου. 1

Προκαταρκτικόν ἔχοντας Μικαὶλ Μαρδοκχαϊνίω
διδίχας ἀπὸ τοῦ Ήμερας.

Πληροφορίαι : Σταύρου Λεωνιδίου κατοικοῦ
ἀπὸ τοῦ Ήμερας. Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ἀπὸ τὰς 14-22 ὁκτ.

1. α' Ἡ γεωργικὰ κτήματα πρὸ τοῦ 1920.

Ἐρωτήσεις 1 καὶ 2.

Ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια διπλαῖ ἀπὸ τὰ παλαι-
διὰ καὶ προπαπιδία μου ὑπερέοντο τὰ κάτω
μέρη (διπλαῖ τὰ μέρη καὶ ἀπὸ τὸ χωριὸ μέχρι
τῶν ὄρεων αὐτῶν) καὶ ὁ ὕψος μέχρι τῶν
κορυφῶν (διπλαῖ τὰ μέρη πᾶν ἀπὸ τὸ
χωριὸ) ἐξ ἧς προβάλλει κανὶς καὶ διὰ τῶν
τῶν σταμνιτικῶν θαλάσσι (τῶν νοτινῶν πλευρῶν
τοῦ νησιοῦ).

Μετὰ οὗτα ἦσαν ἱδιότητες. Πέρα ἀπ' αὐτὰ
καὶ αὐτὸ Ἀνατολικὸ καὶ αὐτὸ Δυτικὸ μέρος
ἔχεν κτήματα κοινοτικά πού αὐτὰ ἦσαν
μόνιμα βοσκοτόπια. Ἡ ἱδιότητα ὑπερέοντο
τὴν ἡμετέραν τὰ κάτω μέρη καὶ τὴν ἀλλοιὴ
ὁ ὕψος.

Ἄρα ὑπερέοντο τὰ κοινοτικά στὶς
ἀλλοιὴς στὸ χωριὸ. Ἄρα ὑπερέοντο ὁ τελευταῖος
ὑψόμενος Ἀζαποδυσώνας (διπλαῖ τὰ ἀπὸ τοῦ
ἐξώτερου τὰ γῆς γιὰ βοσκὴ) καὶ ὑπερέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

9
ρασιν (όρμηναν ἑλπίδων) τὰ βούδια ἐπὶν Ἰδέρῳ.
Ἄν τυχόν καὶ κανεῖς δὲν εἶχεν ἀποκουβαλῆσαι
ἵκοιτο ἔπειτὰ τὸ θράδυ καὶ τὰ φύλαεν
νὰ ἴντα φασιν τὰ βούδια πού τὰ θαπολύανε.
τὸ ἴδιον ἔγινετο καὶ τὴν ἄλλων χρονιά
πού ἐσπέρουντο τὰ κάτω μέρη.

Α' γ' Ἐρώσεις 1.

Ἄμα εἶχεν κανεῖς παραπάνω χωράγια
ἀμαλλίεργα καὶ ἐν ἰσχύει νὰ τὰ στεφματίζῃ
μονάχος του τὰ δινεν ἀναστατικά. Διὰ τὴν
τὰ παίρνεν ἕνας πού δὲν εἶχεν χωράγια τὰ
στεφματίζῃ τὰ φύλαεν κτήματα καὶ δένδρα
ἀμυγδαλιές ἑλιές καὶ ροσκίς. τὰ δένδρα
τὰ βάζαν γιατί ἂν ἀδύνατον ε' ἀμύγδαλ' ἂν
δὲν εἶχεν δένδρα εἶχαν τὸ δικαίωμα
ἐκεῖνος πού εἶχεν τὰ κτήματα νὰ διώξῃ
τὸν ἀναστάτη. Ἄμα ἔρχετο ὁ καιρὸς νὰ
τρυγίσουν ἢ νὰ μαζέγουν τοὺς φυλοκαρπούς
ὁ ἀναστάτης ὑψώσαν τὸν ἰδιοκτήτη καὶ
τὰ μαζεύαν μαζί καὶ τὰ μοιράζοντο
μέσα - δύο (διὰ τὴν μισά - μισά).

τὰ διαιώματα τοῦ ἀναστάτη τὰ κληρονο-
μοῦσαν τὰ παιδιά του.

τὰ ἀναστατικά εἰσάγονται μέχρι σήμερα.

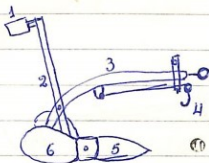

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α' Ε'

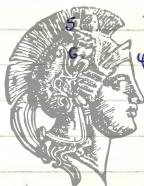
Ἐρώσεις 1^η σιδηρῶν ἀντρες.

1. ἔχρη
2. κοντούρι
3. σταβάρι

Η. πουργός (γάντζος)

5. νύ
6. φτερά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

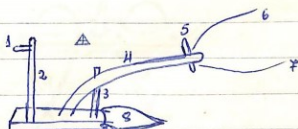

ΑΘΗΝΩΝ

Α' ΣΤ'

Ἐρώσεις 2^η

Ἀλτρεϊ. 2)

1. ἔχρη
2. κοντούρι
3. σπῶν

4. σταβάρι

5. πουργός

6. 7. λούρα

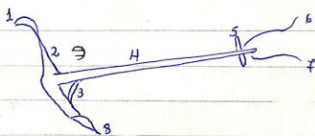
8. νύ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀνέτρι θ).

- 1 ἔκκρεμ
- 2 κουτούρι
- 3 σπάδν

- 4 σταθάρ
- 5 πουργός
- 6 λούρα
- 7 γνύ

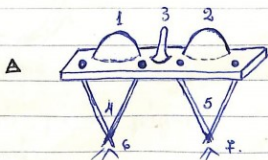

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α. σσ.
Ἐρωτήσεις 94

Ζυγός

- 1.2 προϋψία
- 3 μαστός

- 4.5 γέβλας
- 6.7 γεβλοδέες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A' σσ.

Ἐρώσεις 10 %

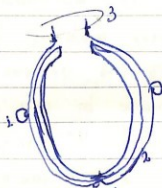
Οἱ γυνῆς εἶναι γυλινεὶς φέρουν κεφαλὴν διὰ
 νὰ φραγάρουν ἐπὶ τοῦ θυγοῦ. Στὸ κάτω μέρος
 οἱ γυνῆς φέρουν χαραγίς γιὰ νὰ δύνωνται μὲ
 λουριά .

A' σσ.

Ἐρώσεις 12 %

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΛΗΝΟΝ

Πακαρχία .

- 1) Θυγιάς γιὰ τοὺς γόνους .
- 2) Διδυρία .
- 3) Λουριά που περνοῦν μέσα ἀπὸ τὴν τρύπα
 τοῦ σιδήρου καὶ σφίγγει .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή ὁ σπορά.

« κάλιο σασμός στον αύλακα παρά σασμός
στ' αλώνι ».

Ἄνα γευαρίζεις τὰ χωράγια σου μονάχα
τὴ (4) μέρα πού δά τὰ σπείρεις, ἔδ θαῆκας
κανίνα διάφορο.

Τὰ χωράγια θέλουν προημεροῦ φρόντισμα.

Πολλὺ γκαϊρό προτοῦ τὰ σπείρουμε, τὰ
υἱάζουμε καὶ τὰ διπλονιάζουμε. βαδιά, τὰ βολο-
σκώνουμε κιάλας, γὰ νὰ νεροπιῇ τὸ
κῶμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΞΕΛΑ ΤΟ ΑΛΩΝΑΡΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΟ ΑΔΟΗΛΩΝ

σκούλημα καὶ τὸ εὐκαῖμα. Καθαρίζουμε
τὰ χωράγια ἀπὸ τίς, ἀστειβίς, μαζίς, ἀέσσαις,
ἀκόνιζες, ἀχινόποδους καὶ τὰ σωρέβουμε
σ' ὅλα τὰ χωράγια κί ἀπὲ τοὺς βάλλουμε
φωτιά. Ἡ ἀνδεκούση, ἡ στάχτη πού μένει
εἶναι κιάλας ὅσημερα μπλασμένη σ' ὅλα
τὰ χωράγια. εἶναι ἡ πιὸ καλὴ φασκρέ.

Ἀπὸς μεσακώσει ὁ Σεπτεβρις - μετὰ τὴ
σταυροπροσκύνουση. ἡ δουλιὰ πού μπάνει
μπροστὰ εἶναι ἡ σπορά. Ἡ πρώτη μας φροντίδα
εἶναι νὰ ριζώμε μιά ματιά στὰ ῥαλιά
τοῦ ἡωγαρίου. Σάν ἴδωμε φασκμένο τὸ ἴδι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μὴ ἔχει λιγαῖδα τὸ στέλλομαι στὴν μάστορα
νὰ τὸ βολέψῃ.

Κὶ ὑστερὰ ρίχνει μιά ματιά στὸ κοντοῦρι,
στὸν πουρὸ μὰ ἐπὶ τοῦρα. Τὰ βολέβουμε
μὲ αὐτοὶ μας. Ὁ γυρὸς κακοχαλῶ γιατί
εἶναι ἀπὸ ζῦλο μονοβολιᾶ ὁ μαστός καὶ
τὰ προζύμια. Οἱ ζέβλες μπορῇ νὰ σπάσουν,
ἀλλὰ τίς ἀλλάζουμε. Ζεβολοῦντες πέρνουμε πάντα
διπλοὺς καὶ τριδιπλοὺς μαζὺ μας γιατί ἡ
τὸ στριφογύρισμα τῶν βουδιῶν τραβᾷ ἐκτόρσο
καὶ σπῶνι καμνὴ φράξ.

Ἡ πρώτην σπορά ἀρχίζει ἡ τὰ πρωτοβρόχια.
Ὅσοι δὴν τὸ σπέρμα συκοφαντοῦν εἶναι στὸ
ποδαῖρι. Δὲν κινεῖ γυρὸ στὸ χωριό. Πρῶτη - πρῶτη
δὲ συκοφῶν ἡ μάνα γὰρ νὰ τοῖμάσει λίγο
προσφαί, ὅσο νὰ προζύμει μὲ τὴ χαρὲ στὸ
σώμα ξεκινᾷ.

Τὰ χωράκια μας δὲν εἶναι εἰς ἱσάδο μέρος.
Ἀπὸ εἰς βουνοπλαγίς εἶναι ἀνάβη - κάτω
τοῦ καθενός. Στινοπέγουλα εἶναι οὐλῆ.

Ποὺ καὶ ποὺ ἐπὶ χαμηλώματα, εἰς καμνὴ
ρηματὴν συναντᾷ κανὴν εὖρο χωράκιν.

Ὅσο ἰσχυροῦς ἐπὶ πάνω μερὶς στενέβουν
μαὶ τὰ χωράκια. Δὲν εἶναι σωστά πεζούλια.
Εἶναι κ' ἄτι σκαμματα μαὶ παρακάχαλα,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

που δύν σικκώνουν γυυάρι. Αυτά τὰ τσα-
πίζοις ἀπὸί μας.

Πρῶτα - πρῶτα σποριάζοις, ἀνύχοις σπορίσις.
Μέ τ' ὄξινός, πρᾶνός, μιά - μιά τσαπιά σε
κάθε ὄρχιά ἀπ' τὴ μίαν ἀκρε τοῦ χωραφιοῦ
ἴσας τὴν ἄλλαν, ἢ ἀπὸ κτὶ ἄλλης τσαπιάς
καὶ γυρίζοις πίσω. Ὑστέρη πᾶν, ὁ σποραγυῖ
νὰ ροῦδι καὶ σπᾶτο ἀπὸ στὰ προθύμια
τοῦ γυοῦ γιὰ νὰ γυορίσῃ ἢ σπορά ^{δὲνα κατεῖχε}
Ἀπὲ πᾶν, τὸ σπορίον φυλάκιν ἀνακρεμνᾶτο
στὸν λαιμό του μπροστὰ, ἢ τὰ ποδαριὰ
καὶ χερε - χερε πᾶν, ἀπὸ μίσα σπορο
καὶ σπᾶν, τὸ σπᾶν δύν λαδίζον
γιατὶ γίνετα τὸ σπορίον. Ὁ σποραγυῖ
πᾶν, μιά μιά λουρί, καὶ τὴ σπᾶν ἴσας
τὴν ἀκρε ἢ ἀπὲ στὰ γυῖα σπᾶν τὴν ἄλλαν.
Κι' εἴτ' ἢ τὸ ἄν κ' ἴνα σπᾶν
κανονιά ὅλον τὸ χωράφιν.

Συγκοτὰ μὲ τὸ σπορίον παραβολιάζοις
κ' ὅλας. τὸ παραβολιάζοις θῶν δυο
νομάτους στὸ γυυάρι. Ὁ ἓνας μπροστὰ δ' ἄ
τραβᾷ ἀπὸ κοτὰ τὰ γυυαρόβολα νὰ κύν
λαδίζοις ὁ ἄλλος κρατᾷ τὸ ἄλτε,
γυῖα μὲ τὰ δυὸ του χεῖρα - τὴν σπᾶν
ἐχχερ καὶ τᾶλλο στὸ κοντῶν καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τίμον ἔθγει γὰρ νὰ πυγαίνῃ πρὸ ἄκρε.

Ἐπειδὴ πολλὰ χωρία εἶναι καὶ κλέε - μαύμας
μαὶ δὲν πιάνει τὸ νῆ στο παραβολισμὸς
τὶς αἴρει ἔτσι μῖνουν ἀργαίρι οὕτως τὶς
τραπίζομεν ἅτοι μας.

Ὅταν ὁ γεωγὰ δὲν εἶναι πιδίσιος τότε
ἀκίνοι πολλὰ παραλακίδες. Ὁ καλὸς γεωγὰς
γέβγει γὰρ τὰ βούδια, τὸ καλὸ γέβγιο
δὲν ἀκίνοι παραλακίδες. Φέρει τὸ ἀλῆρι
κοντὸ στὰ βούδια μὲ τὸ σταβὲρι ἀνάκει
τους θὰ θίκε, τὸν γεωγὰ ἀπὸ στὰ

Κεφάλια τῶν βουδίων. Θὰ κατατῶν νὰ
πῶσιν καταβέρκα οἱ κουγῶτες μὲ τὴν
αὐτὴν προσηκῶν. Ὑποκατὰ θὰ σταυρώσῃ τὶς
γέβγες ἀπ' τὴ κατὰ κεφαλὴ καὶ θὰ εἰς δεξὴ
γὰρ μὲ εἰς γεβλαδύτες. Ἐξαιρητικὰ θὰ
ἀνοικνωσῇ τὸ σταβὲρι θὰ πιάνῃ τὰ
ἀνδρὰ πῶσαι στριγκίνῃ στὸν πουργό, θὰ
τοὺς παρὲς κ' ἀνὰ - δύο βόττες σταυρωτὲς
γύρω στὸ μαστὸ τοῦ γεωγὰ καὶ θὰ τοὺς
καὶ ἐπιχτόκομῃ.

Ἄπὸς ἀποσηκίρει ὁ σποραγῆς, γεκρίμνῃ
τὸ σποριὸν φυλάκιν, τὸ πιάνει μὲ τὸ
χέριν του καὶ τὸ πετᾷ γυλὰ καὶ ἄρει
« ἴσαμ' ἔκτα γυλὰ νὰ φταίῃ μαὶ τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

επαρτό ».

Ένα - ένα χωράφιν που χαζώνει από τό
γυμάρισμα, τό τσακίζοι, τό στρώννοι με
τὴ τσάπη γιὰ νὰ σάβει τὶς ἀντακίς.

Ἀνύκτερ τὶς γιορτές ποτὶ δὲν θάλλοι δουλιὰ
μαὶ ἀργατιά. Μιὰ φορὰ ἔνας τ' ἄν-

δουριδόνου ἀγυμάρει πρὸ πάνω ἀπ' τό Κιραμὲ
Πέρα στ' Ἀνέγκλημα, πρὶν πῶι στὸ κυπαρίσι.

Πάει τὴν ἄλλη μέρα μαὶ ἔν' ἀβρίσκεν τό
χωράφιν. Ἡ θόδριςεν μὲ ἔγινε μιὰ πουλάδα.

Ἀπὸ τότες τό μέρος αὐτὸ τό ἀνέ

« Ἀγγελοπουλάδα »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Σὰν ἔρτει ἡ μέρα τοῦ θερισμοῦ οὐλοὶ συγκαίταλοι
θά γυμνίσουν ἀπὸ τό ἐπίτι γιὰ τό χωράφιν.

Στὴν ἑσχ' ἴσαμε πού νὰ θερίσουν λίγο χωράφιν
δίνουν τὰ γὰ ἑκά πρόχειρα εἰς μιὰν ἄσπα μ'
εἰς καμμίον ἀεροκροφία. Ὑστερὶς τ' ἀπολάνι εἰς
θερισμένην μέρᾳ νὰ θόσκουν τὴν ῥάην. Στὸ
ἄλλος πίνουν τὴν δουλιὰ ὁ καθένας μὲ τό
δραπάνι του. Κάθε χειρόβολος πού γερώνει, τὸν
ἀποδέτουν ζιεὰ κατάκομα, ἴσα μὲ νὰ γινῇ
μιὰ σωστὴ χερεὶ μαὶ ὑστερὶς ἄλλη χερεὶ.

Πρὸ μανιφόβου εἶναι ν' ἀραδιάζης χερεὶς κάθε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

λίον καὶ λιάνε μὶ ἄς εἶναι καὶ λειγύς.
 Ἄνα ποδερύωβεν ἵνα χερσὶν μαζεύωκε
 τίς χερεὺς καὶ τίς κουβαλοῦκε εἰς τὴν μέσος.
 Τίς στοιβάζομεν ντίσικα κ' ἀντίσικα - ἴσαμε
 νῶ γινῆ μία μονοχεράδα, δουλαῖς μισό
 χαϊδοχόρτωμα. Ὑπὲρ κἀνοὺς δεματιὰ ὅπο
 βροῦλλα ἢ ὅπο ζεσεῖδιν καὶ εὐκτοδύνουκε
 μὲ δαῦτε τίς μονοχεράδες κ' ἀπὸ τίς στένο-
 μιν ὅρδης γιὰ νᾶν' ἀπλίκου γιὰ χόρτωμα.

I Μηνῆα παρασκευάζω, διδῶς δουλῶς
 ὁ Ἰωάννης I ὁ δουλῶς αὐτῆς ἔχοντο ἀπὸ
 14 - 23 / Οὐκείνου 1910.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

